

Vergaderjaar 2008–2009

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 799

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 februari 2009

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij negen fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC):

1. Richtlijn inzake opvang asielzoekers in lidstaten; (Kamerstuk 22 112, nr. 794)
2. Dublin verordening; (Kamerstuk 22 112, nr. 795)
3. Verordening inzake Eurodac; (Kamerstuk 22 112, nr. 796)
4. Intrekking richtlijnen metrologie; (Kamerstuk 22 112, nr. 797)
5. Mededeling maritieme ruimtelijke ordening; (Kamerstuk 22 112, nr. 798)
6. Richtlijn gevaarlijke stoffen in elektrische apparatuur (RoHS);
7. Richtlijn afgedankte elektronische apparatuur (WEEE); (Kamerstuk 22 112, nr. 800)
8. Verordening Marco Polo II programma; (Kamerstuk 22 112, nr. 801)
9. Actieplan en Richtlijn Intelligente vervoerssystemen. (Kamerstuk 22 112, nr. 802)

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans

Fiche: Richtlijn gevaarlijke stoffen in elektrische apparatuur (RoHS)

1. Algemene gegevens

Voorstel: Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende beperking van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur (herschikking) (RoHS)

Dit voorstel heeft een relatie met het voorstel voor een herziening van de richtlijn 2002/96/EC: Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur (AEEA/WEEE).

Datum Commissiedocument: 3 december 2008

Nr. Commissiedocument: COM(2008) 809

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=197710

Nr. Impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: SEC(2008) 2930

http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/pdf/sec_2008_2930_ia.pdf2008/ENV/001

http://ec.europa.eu/governance/impact/docs/ia_2008/d_5713_weee_and_etc_env.pdf

Behandelingstraject Raad: Begin 2009 zal de eerste Raadswerkgroep plaatsvinden. Besluitvorming zal plaatsvinden in de Milieuraad.

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van VROM

Rechtsbasis: Artikel 95 EG-Verdrag

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: Over het voorstel voor deze richtlijnen vindt besluitvorming plaats bij gekwalificeerde meerderheid in de Raad en met medebeslissing van het Europees Parlement.

Comitologie: Het voorstel voorziet in bijstand van de Commissie door een comité: het bestaande Committee for the adaptation to scientific and technical progress of EC-legislation on waste directives 2002/95/EC and 2002/96/EC on electrical and electronic waste. De regelgevingsprocedure met toetsing wordt gevolgd voor:

- Aanpassing van de Annexen, waaronder een lijst van stoffen die verboden zijn om in elektr(on)ische apparatuur te gebruiken, en een bindende lijst met producten binnen productcategorieën en toepassingen die uitgezonderd zijn van het verbod om bepaalde stoffen in producten te gebruiken .
- Aanvaarding van gedetailleerde regels voor het aanvragen van uitzonderingen op het verbod om bepaalde stoffen in producten te gebruiken.

2. Samenvatting BNC-fiche:

De herziening van de RoHS-richtlijn moet dezelfde doelstellingen helpen realiseren als de WEEE-richtlijn door ervoor zorgen dat stoffen die in de afvalfase de grootste problemen opleveren, zoals lood, kwik, cadmium en zeswaardig chroom en bepaalde broomhoudende brandvertragers, door veiliger alternatieven worden vervangen. De richtlijn bevat een bijlage met toepassingen die uitgezonderd zijn van de verplichting tot uitschakelen.

De uitgangspunten van de RoHS richtlijn blijven hetzelfde, namelijk de regulering van een aantal gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur. In de herziening wordt een verheldering van reikwijdte en definitie voorgesteld. Daarnaast worden bepalingen geïntroduceerd om de conformiteit van een product te beoordelen. Ten derde wordt de uitzonderingsprocedure aangepast, door bijvoorbeeld sociaal-economische criteria toe te voegen.

In het voorstel wordt aangesloten bij de CE-markering om vereenvoudiging te bewerkstelligen. Hierbij dient nog wel gekeken te worden naar de administratieve lasten. De productcategorieën meet- en regelapparatuur en medische apparatuur, die eerder waren uitgezonderd, worden nu onder de reikwijdte van de richtlijn gebracht. Het voorstel voldoet zowel aan het subsidiariteits- als aan het proportionaliteitsbeginsel.

Bij het te ontwikkelen mechanisme om toegevoegde gevaarlijke stoffen te identificeren en zo nodig te beperken dient primair aangesloten te worden op het REACH kader voor stoffen. Eventuele andere overwegingen dienen vooraf helder te worden geëxpliciteerd.

De huidige richtlijn kent interpretatieverschillen over de reikwijdte.

Doordat in het voorstel de categorieën medische apparatuur en meet- en regelapparatuur nu binnen de reikwijdte van de regeling vallen, is sprake van een verbetering. Nederland wil wel dat het mogelijk is om uitzonderingen te creëren voor medische apparaten uit volksgezondheidsoverwegingen, en daarnaast dat verder wordt verhelderd welke producten binnen het bereik van de richtlijn vallen.

Als onderdeel van het ketengericht afvalbeleid zoekt Nederland pro-actief naar aangrijpingspunten eerder in de keten om de milieudruk terug te dringen. In dit kader mist Nederland in het voorstel de mogelijkheid tot hergebruik van complete onderdelen van apparaten in B2B retoursystemen die zonder verwerking door producenten teruggenomen en hergebruikt kunnen worden en waar dit uit milieuoogpunt verantwoord is. Nederland zal een Impact Assessment laten uitvoeren naar de gevolgen van dit voorstel, waaronder de gevolgen ten aanzien van de administratieve lastendruk en gelddruk voor het bedrijfsleven.

3. Samenvatting voorstel:

a) Inhoud voorstel:

De herziening van de RoHS-richtlijn heeft ten doel: verbeterde implementatie en handhaving, vergrote consistentie met gerelateerde productwetgeving, verbeterde kosten-effectiviteit en meer voordeel voor het milieu.

Hiertoe worden een vijftal aanpassingen voorgesteld. Ten eerste wordt een verheldering van reikwijdte en definitie voorgesteld, zodat duidelijker wordt welke producten wel en niet binnen het bereik van de richtlijn vallen. Zo moeten medische apparaten evenals meet- en regelapparatuur voortaan binnen de reikwijdte van de richtlijn vallen. Ten tweede worden wetgevingsbepalingen geïntroduceerd om de conformiteit van een product te beoordelen en specifieke verplichtingen voor de producenten, de importeurs en de distributeurs om aan te sluiten bij de CE-markering. Daarmee worden voor de hele keten verplichtingen in het leven geroepen om naleving van de richtlijn te realiseren. Voorts worden de criteria waaraan voldaan moet zijn om op de lijst van uitzonderingen geplaatst te worden, uitgebreid met sociaal-economische factoren. Tenslotte wordt voorgesteld een mechanisme te ontwikkelen om toegevoegde gevaarlijke stoffen te identificeren en zo nodig te beperken. De bevoegdheid hiertoe wordt gedelegeerd aan de Commissie.

De RoHS-richtlijn was bedoeld om het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektr(on)ische apparatuur (EEE) te beperken. Dit ter bevordering van de volksgezondheid en van het op een milieuvriendelijke manier hergebruiken en verwijderen van EEE. De herziening van de RoHS-richtlijn

moet daarmee dezelfde doelstellingen helpen realiseren als de WEEE-richtlijn door ervoor zorgen dat stoffen die in de afvalfase de grootste problemen opleveren, zoals lood, kwik, cadmium en zeswaardig chroom en bepaalde broomhoudende brandvertragers, door veiliger alternatieven worden vervangen. De richtlijn bevat een bijlage met toepassingen die uitgezonderd zijn van de verplichting tot uifaseren.

b) Impact-assessment Commissie:

Het impact assessment voor de herziening van de RoHS-richtlijn is gebaseerd op twee stakeholderconsultaties en verschillende studies. Aan bod kwamen de onderwerpen uit de herziening alsook de beleidsmogelijkheden met betrekking tot die onderwerpen. Hieruit zijn een aantal specifieke opties gekozen waarlangs de richtlijn is aangepast.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid:

De EG heeft op het vlak van de interne markt (art. 95) een gedeelde bevoegdheid.

b) Functionele toets

- *Subsidiariteit:* positief. Het Commissievoorstel betreft een wijziging van een reeds bestaande richtlijn. Als zodanig is het logisch dat dit op EU-niveau plaatsvindt. Europese regelgeving voor dit onderwerp is noodzakelijk om te zorgen voor een gezond level playing field binnen de EU. De regelgeving geeft een geharmoniseerd kader voor regulering van gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur, waardoor producenten en importeurs van deze apparatuur binnen de gemeenschap met vergelijkbare condities te maken hebben.
- *Proportionaliteit:* positief. Het ligt in de rede dat een herziening van de oude richtlijn geschiedt met hetzelfde wetgevingsinstrument. De voorgestelde verbodsbepalingen zijn nodig om het gebruik van gevaarlijke stoffen in apparatuur, die in de afvalfase de grootste problemen opleveren met het oog op gezondheid en milieu, te beperken en te bewerkstelligen dat deze door veiliger alternatieven worden vervangen.

De voorstellen zijn gericht op het verbeteren van de effectiviteit van de richtlijn. Uit de impact-analyse wordt niet duidelijk of de beoogde milieuwinst zodanig van omvang is dat deze de mogelijke extra kosten voor het bedrijfsleven en overheden rechtvaardigt. Een Nederlands Impact Assessment zal op dit punt meer helderheid moeten verschaffen.

c) Nederlands politiek oordeel:

Nederland staat positief tegenover de subsidiariteit, de proportionaliteit van de voorstellen en de aangegeven bevoegdheden. Voor het milieu zijn elektrische en elektronische apparaten een belangrijk onderwerp. Het gaat om heel veel apparatuur. Gezien de aandacht voor de verplichtingen van producenten die aan de orde zijn vindt Nederland het belangrijk dat er een gelijk speelveld ontstaat voor de producenten.

5. Implicaties financieel

a) Consequenties EG-begroting:
geen.

b) Financiële, consequenties (incl. personele) voor Rijksoverheid en/of decentrale overheden:

Voor de omvang van de handavingsinzet en de bijbehorende productanalyses worden geen veranderingen verwacht. Nationale financiële

gevolgen dienen te worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels budgetdiscipline.

c) Financiële consequenties (incl. personele) bedrijfsleven en burger:
Het voorstel is om de categorieën medische apparatuur en meet- en regelapparatuur binnen de reikwijdte van de regeling te laten vallen. Doordat er meer apparaten onder de regeling vallen zullen daar financiële consequenties voor het bedrijfsleven aan verbonden zijn. Mogelijk moeten producten worden aangepast. De Impact Assessment van de Commissie geeft aan dat de omvang daarvan moeilijk is in te schatten en mede zal afhangen van de ingangsdatum, omdat het bedrijfsleven ook de mogelijkheid heeft om op de wijziging van de regeling te anticiperen.

d) Administratieve lasten voor Rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger:
Door het voorstel om de categorieën medische apparatuur en meet- en regelapparatuur binnen de reikwijdte van de RoHS te laten vallen, zal voor meer producten aan de administratieve verplichtingen moeten worden voldaan. Van de precieze gevolgen kan nog geen inschatting worden gegeven, omdat nog onduidelijk is om hoeveel producenten het gaat. Mogelijk moeten producten worden aangepast. Nieuw is dat bij het verlenen van de CE-markering ook aan de RoHS worden getoetst, de CE-verklaring moet ingevuld worden en elk product moet van CE-markering voorzien worden. De inschatting is dat voor alle producten binnen de reikwijdte van de RoHS deze verplichtingen in relatie tot CE-markering al gelden. Hierdoor zijn er geen extra administratieve lasten aan verbonden. In het kader van het streven naar terugdringing van (administratieve) lasten voor bedrijven zal Nederland een Impact Assessment laten uitvoeren van de wijzigingsvoorstellen van de Commissie voor het Nederlandse bedrijfsleven. Naast een beeld van de ontwikkeling van bedoelde lasten dient dit onderzoek ook te resulteren in voorstellen voor aanpassing van de ROHS-regelgeving zodanig dat de lasten voor bedrijven worden beperkt (of in elk geval de toename ervan wordt geminimaliseerd) zonder hierbij de milieuen gezondheidsdoelen van de richtlijn in het geding te brengen.

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid:

Het voorstel noodzaakt tot aanpassing en aanvulling van de implementatieregelgeving van richtlijn 2002/95 en 2002/96, namelijk het Besluit beheer elektrische en elektronische apparatuur en de Regeling beheer elektrische en elektronische apparatuur.

b) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen en kaderbesluiten), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid:

De inwerkingtreding van de richtlijn vindt plaats op de 20e dag na publicatie ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie. Tegen de achtergrond van de te volgen codecisieprocedure, wordt inwerkingtreding van het voorstel voorzien eind 2010. De implementatie dient binnen 18 maanden na dag van publicatie plaats te vinden.

c) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling:

In 2020 is een evaluatie voorzien van de uitzondering van implanteerbare medische apparaten. Een nieuw herzieningsmoment van de richtlijn – zoals in de huidige richtlijn –, is niet opgenomen, maar door Nederland wel gewenst.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

Informatie over het inschakelen van nationale agentschappen, zelfstandige bestuursorganen e.d.

a) Uitvoerbaarheid:

Geen consequenties.

b) Handhaafbaarheid:

De voorstellen hebben voor zover nu bekend geen negatieve consequenties voor de handhaafbaarheid. Verdere verheldering van welke producten binnen het bereik van de richtlijn vallen zal de efficiency van de handhaving verbeteren.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Ja, producenten van elektr(on)ische apparatuur, incl. medische en meet- en regelapparatuur, in ontwikkelingslanden, die producten op de Europese markt willen brengen, zullen als gevolg van de nieuwe richtlijn rekening moeten gaan houden met nieuwe voorschriften t.a.v. het gebruik van gevaarlijke stoffen, met de daaraan verbonden kosten voor wijziging van productieprocessen en de controle daarop.

9. Nederlandse positie

a) Nederlandse belangen en eerste algemene standpunt:

De uitgangspunten van de RoHS richtlijn blijven hetzelfde, namelijk de regulering van een aantal gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur. In het voorstel wordt aangesloten bij de CE-markering om vereenvoudiging te bewerkstelligen. Hierbij dient nog wel gekeken te worden naar de administratieve lasten. De bevoegdheid om de lijst van gevaarlijke stoffen aan te passen wordt gedelegeerd aan de Commissie. Bij het te ontwikkelen mechanisme om toegevoegde gevaarlijke stoffen te identificeren en zo nodig te beperken dient primair aangesloten te worden op het REACH kader. Eventuele andere overwegingen dienen vooraf helder te worden geëxpliciteerd in de richtlijn.

De nieuwe richtlijn bevat een bijlage met toepassingen die uitgezonderd zijn van de verplichting tot uitfasering en een procedure voor aanpassing van deze lijst. Het ligt in de rede dat een herziening van de huidige richtlijn geschiedt met hetzelfde wetgevingsinstrument.

De huidige richtlijn kent interpretatieverschillen over de reikwijdte. Doordat in het voorstel de categorieën medische apparatuur en meet- en regelapparatuur nu binnen de reikwijdte van de regeling vallen is er sprake van een verbetering. Maar Nederland wil dat verder wordt verhelderd welke producten binnen het bereik van de richtlijn vallen.

Medische apparatuur wordt met het huidige voorstel onder de reikwijdte van de RoHS gebracht. Nederland wil hierbij als voorwaarde stellen dat er uitzonderingen mogelijk moeten zijn voor medische apparaten die vanuit volksgezondheidsoverwegingen toch op de markt moeten blijven. Dit betekent dat de volksgezondheid moet worden toegevoegd aan de criteria in artikel 5, eerste lid, onder b, die aangeven wanneer een apparaat op de lijst van uitzonderingen komt.

In het kader van het ketengericht afvalbeleid zoekt Nederland pro-actief naar aangrijpingspunten eerder in de keten om de milieudruk terug te dringen, bijvoorbeeld door bij het ontwerp van producten rekening te houden met de mogelijkheden aan de einde van de levensduur om kringlopen te sluiten. C2C is hierbij een belangrijke inspiratiebron.

In dit kader mist Nederland in het voorstel de mogelijkheid tot hergebruik van complete onderdelen van apparaten in B2B retoursystemen die

zonder verwerking door producenten teruggenomen en hergebruikt kunnen worden en waar dit uit milieuoogpunt verantwoord is. In het kader van het streven naar terugdringing van (administratieve) lasten voor bedrijven zal Nederland een Impact Assessment laten uitvoeren van de wijzigingsvoorstellen van de Commissie voor het Nederlandse bedrijfsleven. Naast een beeld van de ontwikkeling van bedoelde lasten dient dit onderzoek ook te resulteren in voorstellen voor aanpassing van de RoHS-regelgeving zodanig dat de lasten voor bedrijven worden beperkt (of in elk geval de toename ervan wordt geminimaliseerd) zonder hierbij de milieuen gezondheidsdoelen van de richtlijn in het geding te brengen.